

Datum:	15 juli 2025	Behandeld door:	Isabella Mulder
Ons kenmerk:	VK/PoA	Telefoon:	+31 6 43 24 05 63
Uw kenmerk:		E-mail:	isabella.mulder@portofamsterdam.com

Onderwerp: Inbreng Port of Amsterdam TK Verkiezingen 2025

Hooggeachte leden van de programmacommissie,

Het Noordzeekanaalgebied (NZKG) is één van de vijf industrieclusters van nationaal belang, met een directe toegevoegde waarde in de haven- en industriegebieden van ruim €5,4 miljard¹ en directe werkgelegenheid van meer dan 42.000 banen. Het NZKG vormt het industriële hart van de Metropoolregio Amsterdam en huisvest sterk verweven vitale clusters: staal in de IJmond, voedsel in de Zaanstreek en energie en circulaire grondstoffen in de Amsterdamse haven. Samen zorgen deze sectoren voor brede welvaart, leveringszekerheid en strategische autonomie. Ze zijn onmisbaar voor een weerbare en duurzame samenleving, en maken het NZKG tot een uniek systeemgebied waarin lokale samenwerking leidt tot internationale slagkracht. Het Rijk erkent dit belang via de aanwijzing als NOVEX-gebied: een gebied waar nationale opgaven samenkomen en waarvoor integrale ruimtelijke keuzes nodig zijn op het vlak van energie-infrastructuur, circulaire economie en duurzame groei.

Binnen dit ecosysteem vervult de haven van Amsterdam een sleutelrol. Zij is verantwoordelijk voor circa de helft van de toegevoegde waarde en werkgelegenheid van het NZKG en fungeert als logistiek knooppunt in wereldwijde goederenstromen van industrieel materiaal, grondstoffen, voedsel en energie. De haven is onderdeel van de nationale BO MIRT Goederen Corridors en ligt aan twee hoofdassen van het Trans-Europees Transportnetwerk (TEN-T) – de Noordzee-Mediterrane en de Rijn-Alpen-corridor – en is daarmee essentieel voor de verbinding met het Europese achterland. Dat maakt haar niet alleen van provinciaal en nationaal, maar ook van Europees en mondiaal strategisch belang.

Ter versterking van de functie van dit haven-industrieel gebied vragen wij aandacht voor vier zaken:

1. Een goed investeringsklimaat voor duurzame havenontwikkeling
2. Voldoende fysieke, nautische en milieuruimte voor de haven
3. Investerings in bereikbaarheid en robuuste infrastructuur
4. Aandacht voor veiligheid en weerbaarheid

Green Port Amsterdam

De haven van Amsterdam is volop in transitie: van een overslaghaven met focus op fossiele tonnages naar een haven die gericht is op het creëren van toegevoegde waarde voor een duurzame economie. In 2040 wil de haven fungeren als bestemmingshaven voor schone scheepvaart, hernieuwbare energie en circulaire industrie. Deze koers is vastgelegd in de *Visie 2040 Green Port Amsterdam* en het *Strategisch Plan 2025–2028*² en krijgt vorm via concrete stappen zoals de uitfasering van kolen vóór 2030, de ontwikkeling van de Energiehaven IJmond voor de opschaling van offshore wind (70 GW in 2050) en de realisatie van 's werelds eerste vloeibare waterstofcorridor. De energietransitie vraagt om regionale verankering. Daarom zet Port of Amsterdam nadrukkelijk in op intensievere samenwerking met partners in het Noordzeekanaalgebied en met havens als Den Helder. Havenbedrijven worden steeds meer facilitators van de energietransitie, waarbij samenwerking over de grenzen van het eigen gebied heen essentieel is om de energietransitie te realiseren en de gezamenlijke toegevoegde waarde van onze havens te vergroten ten behoeve van Nederland.

¹ Erasmus UPT. (2024). Economische en strategische waarde van de havens in het Noordzeekanaalgebied.

² <https://www.portofamsterdam.com/nl/missie-visie-en-strategie>

De haven van Amsterdam is volledig geëngageerd aan de energietransitie en de omslag naar een circulaire economie. Maar in de praktijk stopt de voortgang. Essentiële publieke investeringen in energie-infrastructuur – zoals CO₂-netwerken, waterstof distributie en netverzwaring – maar ook in beheer en onderhoud van nautische infrastructuur (zoals sluizencomplexen en vaarwegen) komen onvoldoende en niet tijdig van de grond. Tegelijkertijd worden bedrijfsmatige investeringen in verduurzaming geremd door hoge kosten, onzekere regelgeving (bijv. rondom stikstof) en het ontbreken van langjarige beleidszekerheid.

Daardoor staat niet alleen de transitie onder druk, maar ook het verdienvermogen van bedrijven in de haven en de internationale concurrentiepositie van Nederland als vestigingsland voor duurzame industrie. Zonder gerichte keuzes en effectieve samenwerking tussen overheden en bedrijfsleven blijven noodzakelijke investeringen uit – of worden elders gerealiseerd. Alleen met stabiel beleid, adequate infrastructuur en een concurrerend vestigingsklimaat kunnen we de ambities van Green Port Amsterdam waarmaken én bijdragen aan een sterke, toekomstbestendige economie.

Wij vragen u daarom om in uw verkiezingsprogramma's en toekomstige coalitieakkoorden de volgende punten op te nemen:

1. Versterk het investeringsklimaat voor duurzame havenontwikkeling

Om de energietransitie in havens daadwerkelijk van de grond te krijgen, is meer nodig dan ambitie. Het vraagt om een aantrekkelijk, voorspelbaar en concurrerend investeringsklimaat. De bereidheid tot verduurzaming onder bedrijven is groot, maar projecten lopen vast. Oorzaken zijn infrastructurele beperkingen, onrendabele businesscases en knellende, en soms nog ontbrekende, wet- en regelgeving. Zonder verbetering van deze randvoorwaarden stagneren de noodzakelijke investeringen – of vinden ze elders plaats.

Om die reden pleiten wij voor een gerichte aanpak langs drie bouwstenen voor een sterk investeringsklimaat:

- A. *Versnel investeringen in cruciale energie-infrastructuur*** De energietransitie vraagt om forse investeringen in robuuste infrastructuur die verschillende verduurzamingsroutes mogelijk maakt – routes die naast elkaar moeten bestaan. Elektrificatie is cruciaal, maar de huidige netcongestie maakt verduurzaming, uitbreiding en vestiging van bedrijven onmogelijk. Port of Amsterdam werkt via haar lokale energiecoöperatie ECAH aan slimme benutting van bestaande capaciteit, maar structurele netverzwaring blijft onmisbaar. Waterstof vormt een tweede sleutelroute. Port of Amsterdam ontwikkelt een complete waterstofketen: import (via LH₂ en LOHC), lokale productie (zoals een 500 MW-elektrolyser) en transport (via het landelijke HNS-netwerk en een aanvullend regionaal distributienetwerk) naar grootverbruikers in het NZKG (zoals Tata Steel), andere industrieclusters en in het achterland. CO₂-infrastructuur is tot slot essentieel voor afvang, transport, en opslag én voor circulaire toepassingen zoals hergebruik voor het verduurzamen van de brandstoffen in de scheepvaart en luchtvaart (via Schiphol).

Wij vragen:

- Versnel verzwaring van het elektriciteitsnet, met name de bouw van hoogspanningsstation A9Zuid.
- Sluit het NZKG tijdig aan op het landelijke waterstofnetwerk van HNS en investeer in haveninfrastructuur voor de import, opslag en doorvoer van duurzame brandstoffen.
- Maak transport van waterstof via de binnenvaart mogelijk.
- Ondersteun de realisatie van het CO₂-netwerk NZKG voor afvang, transport, opslag en hergebruik.
- Benut het volle instrumentarium van het Rijk voor de realisatie van cruciale energietransitie-projecten van nationaal belang (MIEK), waaronder A9Zuid, het HNS-netwerk, waterstofimportterminals in het NZKG en het CO₂-netwerk NZKG.

- B. *Maatregelen om de energie transitie businesscase sluitend te maken*** De energietransitie vergt niet alleen fysieke infrastructuur, maar ook een sluitende business case. Duurzame projecten staan onder druk door hoge energieprijzen, onzekere wet- en regelgeving en beperkte toegang tot financiering. Dit remt investeringsbeslissingen, zeker bij innovatieve projecten in een vroeg stadium. Gerichte ondersteuning is nodig om deze barrières te doorbreken. Denk aan investeringssubsidies, risicodeling, langjarige contractzekerheid of een gelijk speelveld ten opzichte van fossiele alternatieven – bijvoorbeeld bij nettarieven, brandstofprijzen en belastingdruk. Dit is essentieel voor pioniers in waterstof, circulaire chemie en duurzame brandstoffen. Ook in de maritieme sector moeten schonere brandstoffen aantrekkelijker worden dan fossiele, zowel qua prijs als beschikbaarheid.

Wij vragen:

- Verrijk het instrumentarium voor duurzame projecten met een onrendabele top, o.a. voor elektrolyse, waterstofimport, brandstoffenproductie (SAF en e-fuels) en circulaire oplossingen.
- Verlaag de energiekosten voor verduurzaming via differentiatie van nettarieven of belastingkorting voor groene industrie.
- Stimuleer publiek-private samenwerking via een Haveninvesteringsdeal voor het NZKG.

- Ondersteun de markt bij de verdere verduurzaming van transport per schip, trein en truck, o.a. door het gebruik van schone brandstoffen en walstroom te stimuleren.
- C. *Aanpassingen in wet- en regelgeving*** De energietransitie vereist een regelgevend kader dat aansluit bij de schaal, urgentie en aard van nieuwe duurzame activiteiten. De huidige vergunningprocedures zijn te traag en versnipperd. Projecten lopen vast op stikstofbelemmeringen, netcongestie of onduidelijkheid over risicoprofielen (zoals bij waterstofopslag). Ook combineren bedrijven/gebieden steeds vaker meerdere functies op één locatie – denk aan energieproductie, logistiek en circulaire activiteiten – waarvoor de wet nu vaak nog onvoldoende ruimte biedt. Tegelijk is het cruciaal dat Nederland op Europees niveau ijvert voor een gelijk speelveld, zodat duurzame industrieën hier niet op achterstand staan. Tot slot is er specifieke regelgeving nodig die het gebruik van duurzame brandstoffen en schone scheepvaart stimuleert, zoals via normstelling of fiscale prikkels.

Wij vragen:

- Versnel vergunningverlening voor transitieprojecten en geef ruimte aan projecten met een significant duurzaamheidsrendement, ook bij stikstofproblematiek of netcongestie.
- Maak nieuwe activiteiten mogelijk en gecombineerde functies beter mogelijk door nationale kaders.
- Behoud en versterk de strategische rol van de haven als energiebuffer en logistiek knooppunt.
- Stimuleer schone scheepvaart via normering, fiscale prikkels en Europese brandstofverplichtingen.

2. Zorg voor voldoende fysieke, nautische en milieuruimte voor de haven

De Amsterdamse haven en het NZKG biedt unieke ruimte voor industrie, logistiek en energie. Die ruimte met hoge milieu categorieën is essentieel om economische waarde te creëren én maatschappelijke doelen te realiseren, zoals de energietransitie en circulaire economie. Tegelijkertijd staat deze ruimte onder druk door verstedelijking, woningbouw en andere ruimtelijke claims. Zoals afgesproken in het NOVEX Ontwikkelperspectief NZKG³ zet Port of Amsterdam in op het optimaal gebruik van het bestaande havenareaal via intensivering gezien de andere zwaarwegende nationale belangen die binnen het NZKG geacommodeerd moeten worden. Tegelijkertijd is het ruimtelijk inpassen van de opgaven van de haven enkel mogelijk onder de juiste condities. Het is cruciaal dat er voldoende milieuruimte is voor de transitie naar een duurzame haven, voldoende nautische ruimte voor het scheepvaartverkeer, robuust energie-infrastructuur die buiten het havengebied gevestigd wordt en inzet wordt op regionalisering van de haven (met name de realisatie van de Energiehaven IJmuiden).

Wij vragen:

- Veranker het strategisch belang van de haven van Amsterdam expliciet in de Nota Ruimte.
- Ondersteun de intensivering van haven- en overlast gevende industriële activiteiten binnen het bestaande gebied door het borgen en bewaken van passende milieuregels en ruimtelijke kaders.
- Behoud strategische ruimte voor haven en industriële functies voor transitieprojecten.
- Verruim de milieuruimte (geluid, stikstof, risicocontouren) om nieuwe functies mogelijk te maken.

3. Investeer in bereikbaarheid en robuuste infrastructuur

De haven van Amsterdam is een cruciale schakel in de bevoorrading van Nederland en Noordwest-Europa op het gebied van energie, grondstoffen, bouwmaterialen en voedsel. Als logistiek knooppunt op het TEN-T-netwerk en motor van de regionale economie is een robuuste en goed bereikbare haveninfrastructuur onmisbaar. Tegelijkertijd staat deze infrastructuur onder druk. Stikstofbeperkingen, achterstallig onderhoud en uitgestelde investeringen leiden tot vertraging en onzekerheid. Ook extreme weersomstandigheden – zoals droogte, extreme regenval en verzilting – zetten sluizen, gemalen en vaarwegen verder onder druk. Zonder actie dreigt verstoring van vitale logistieke ketens, extra kosten en verlies aan concurrentievermogen.

Wij vragen:

- Reserveer extra middelen voor de renovatie en vervanging van de sluizen en het spui- en gemaalcomplex in IJmuiden. Dit is essentieel voor waterveiligheid en nautische toegang.
- Voer structureel beheer en onderhoud uit aan vaarwegen, bruggen, tunneldeklagen en sluizen, inclusief het baggeren van het Noordzeekanaal.
- Versterk de robuustheid van de vaarroute naar Noord-Nederland door uitbreiding van het Oranjesluizencomplex voor de beroepsvaart.
- Versterk de aansluiting van de haven op het nationale spoorgoederen netwerk.

³ <https://www.noordzeekanaalgebied.nl/programmas/ruimte/#ontwikkelperspectief-nzkg>

- Pak knelpunten aan in de wegontsluiting van de haven, met specifieke aandacht voor congestie op de A10 en de A5 en de bereikbaarheid van havengebieden.
- Zorg voor veilige, beschikbare, efficiënte en multimodale verbindingen voor goederenstromen en gevaarlijke stoffen (noodzakelijk voor de energietransitie en levering van energie), over weg, water en spoor voor een concurrerende, duurzame en weerbare economie.

4. Aandacht voor veiligheid en weerbaarheid

De haven van Amsterdam is van vitaal belang voor de Nederlandse economie, energievoorziening en strategische autonomie. Ze vervult een sleutelrol in de overslag van kritieke goederenstromen voor Europa, als onderdeel van meerdere TEN-T-corridors en als Core Network Port binnen het Europese transportsysteem. Tegelijkertijd is zij kwetsbaar voor uiteenlopende dreigingen: van georganiseerde criminaliteit en cyberaanvallen tot klimaatrisico's en verstoring van ketens. De verwevenheid van energie-, logistieke en datasystemen maakt integrale veiligheid essentieel. Een veilige haven is een betrouwbare haven. Zonder stevige inzet op veiligheid komen leveringszekerheid, economische continuïteit én maatschappelijk draagvlak onder druk te staan.

Wij vragen: Versterk de cyberweerbaarheid van vitale haveninfrastructuur, inclusief ketensamenwerking tussen havenbedrijven, netbeheerders en overheden.

- Investeer in een structurele ondermijningsaanpak, met inzet van Rijk, douane, politie en havens.
- Veranker de rol van havens in nationale crisisbeheersing en zorg dat havenregio's zijn toegerust op klimaat- en leveringscrises.
- Zet proactief in op digitale innovatie in transport en logistiek (o.a. het programma DIL).

De haven van Amsterdam is een economische motor, energiehubs en ankerpunt voor de strategische autonomie van Nederland en Europa. Met gerichte keuzes en investeringen kan de haven uitgroeien tot hét voorbeeld van een toekomstbestendige Europese haven – duurzaam, concurrerend en goed ingebed in haar omgeving. Om dit te realiseren is een actieve, betrouwbare en langjarige inzet van overheden essentieel.

We nodigen u van harte uit om hierover met ons in gesprek te gaan en samen te werken aan een sterke en toekomstgerichte havenregio die waarde blijft creëren voor volgende generaties.

Wij wensen u veel succes bij het opstellen van uw verkiezingsprogramma.

Hoogachtend,

Directie Port of Amsterdam:

Koen Overtoom

CEO